

به نام خدا

تهیه کننده:

مینا طباطبایی نژاد

موضوع:

معرفی گل انگشتانه

تاریخچه

در قرن ۱۷ دیتیتال را یک گیاه سمی با اثر قوی شناختند و فقط در سال ۱۷۸۵ بود که **william withering** پزشک بیمارستان بیرمنگام، از یک طبیب زن ، اثر دیتیتال را فهمید و خواص درمانی ، مخصوصا اثرات آنرا بر روی قلب پس از ۱۰ سال تجربه درک نمود. این دانشمند، دیتیتال را دارویی مسکن تصور می نمود و به همین دلیل بود که آنرا تریاک قلب **opium du coeur** نامیده بود . در سال بعد **k.ch. Schiemann** دیتیتال را بر روی گربه و سگ آزمایش نمود و متوجه گردید که این دارو ، ضربان قلب را کند می کند. **R.P.Debreyne** در سال ۱۸۴۲ میلادی و پس از **Bean** در سال ۱۸۵۶ بررسی هایی در خواص درمانی دیتیتال و اثر آن بر روی قلب به عمل آوردند.

بررسی ترکیبات شیمیایی دیتیتال ، جلب نظر عده ای از محققین را به مدت یک قرن از آغاز ۱۸۲۰ میلادی نمود.

● خصوصیات گیاه شناسی

گیاهی است ۲ یا ۳ ساله ، پوشیده از تار و به ارتفاع ۵/۵ تا ۶/۶ متر ، ریشه ای راست ، دوکی شکل و ساقه ای استوانه ای شکل و پوشیده از تار دارد.

دانه های آن از پس از آزاد شدن از میوه در پاییز شروع به نمو می کند و در اوایل بهار از آن برگهایی ظاهر می گردد که عموماً واقع در سطح زمین ولی دارای حالت نسبتاً قائم اند.

برگهای قاعده ساقه دیزیتال ، دمبرگ دراز دارد . گل‌های آن در فاصله ماه‌های خرداد و مرداد به صورت سنبله ای در قسمت انتهایی ساقه ظاهر می گردد . و چون هر یک ظاهری شبیه به انگشتانه دارند از این جهت گیاه مذکور به گل انگشتانه موسوم گردیده است . درون جام گل ، ۴ پرچم دی دینام (۲ بزرگ و ۲ کوچک) جای دارد ، میوه اش پوشینه و محتوی دانه های کوچک و فراوان به رنگ قهوه ای است.

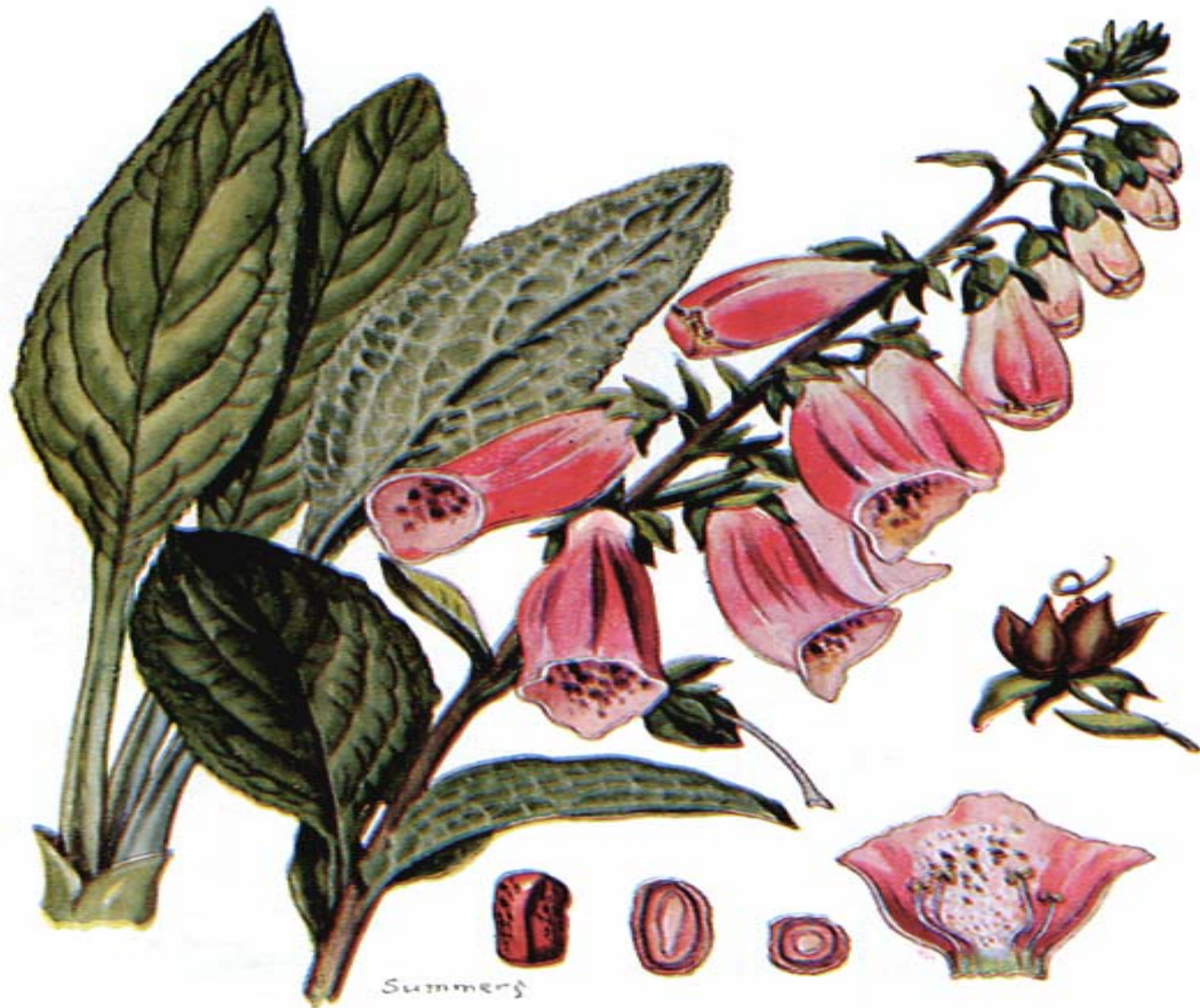

PLATE XXVI.—*Digitalis purpurea* (Foxglove). (From Jackson: *Experimental Pharmacology and Materia Medica.*)

● رویشگاه طبیعی

در جنگل ها و اراضی سیلیسی غالب نقاط اروپا مخصوصا در نواحی غربی و مرکزی آن مانند فرانسه ، پرتغال و هم چنین در سوئد و آلمان می روید. این گیاه به حالت وحشی در ایران دیده نشده و گاهی پرورش می یابد .

گونه موجود در ایران **Digitalis nervosa** می باشد.

● شرایط رشد و پرورش دیژیتال

- به علت مصارف زیادی که دیژیتال داشته به بهره برداری از انواع وحشی آن اکتفا نگردیده و اقدام به پرورش آن در غالب نواحی مخصوصا در آمریکا ، انگلستان و ایتالیا می شده است زیرا ثابت شده بود که اگر دیژیتال در شرایط مساعد از نظر جنس زمین زراعتی ، درجه حرارت ، میزان رطوبت و غیره کشت گردید ، اثر درمانی آن کمتر از گیاه وحشی نخواهد بود.
- زمین زراعتی دیژیتال باید سیلیسی اسید ، سبک و دارای خاکبرگ کافی باشد . به علاوه باید وضع زمین طوری باشد که نور کافی به گیاه برسد.
- کودهای طبیعی بهترین کود برای پرورش گیاه است . از کودهای شیمیایی مفید باید اسید فسفریک ، نیترات دوسود ، سولفات آمونیاک و سولفات منگنز را نام برد .
- در پرورش دیژیتال باید بذری را انتخاب کرد که در تابستان سال قبل از گیاه به دست آمده باشد.

● برداشت محصول

قسمت مورد استفاده دیزیتال برگهای آن است . در کتب داروئی انواع وحشی دیزیتال دو ساله که در اراضی خشک روئیده باشد و در زمان گل دادن آنرا چیده باشند مورد استفاده ذکر گردیده است .

برگ دیزیتال را باید به دقت از ساقه گیاه جدا کرده و خشک کردن برگهای جمع آوری شده نیز باید سریعاً انجام گیرد تا برگها حالت طبیعی خود را حفظ کند. برای اینکار ابتدا برگها را تحت اثر گرمای خورشید قرار می دهند و سپس در اتوو که گرمای حداکثر ۵۰ درجه داشته باشد ، خشک می کنند .

برگ دیزیتال باید در جای خشک و در ظروف سربسته ، دور از هوا و نور نگهداری شود و همه ساله نیز عوض گردد . برگ دیزیتال ظاهری دارز و نوک تیز دارد و دمبرگ آن که در واقع دنباله رگبرگ میانی است ، از دو طرف دارای حاشیه باریکی از امتداد پهنک برگ است .

بوی برگ دیزیتال خشک شده، معطر و مطبوع ، شبیه بوی چای ولی طعمش تلخ است.

● ترکیبات شیمیایی

طی مطالعات دامنه داری که بر روی گیاه انجام شد ، مشخص گردید که غالب مواد شیمیایی موجود در آن مخلوطی به نسبت های متفاوت از چند گلوکوزید معین و یا حاصل تجزیه آنها است که برخی در برگ و برخی در دانه گیاه یافت می شود.

این گلوکوزیدها تحت اثر یک یا چند فرمان به نام دیژنی پورپیداز **pigipurpidase** هیدرولیز حاصل نموده ، قندهای مختلف از آنها حاصل می شود.

● خواص درمانی

دیژیتال از جمله داروهای مهم مقوی قلب است و عمل ملایم کننده، تقویت و تنظیم کننده انقباضات قلب دارد. به علاوه چون تنگ کننده مجاری عروق سطحی می باشد، باعث بالا رفتن فشار شریانی می گردد. دیژیتال اثر مدر نیز دارد که معمولا ۲۴ تا ۳۶ ساعت پس از مصرف ظاهر می گردد و ۳ تا ۷ روز نیز ادامه پیدا می کند.

مصرف دیژیتال و فراورده های آن در بیماریهای مختلفی که احتیاج به تقویت قلب باشد معمول است.

باید توجه داشت که دیژیتال و فراورده های آن باید حتما با نظر پزشک معالج مورد مصرف قرار گیرد و در برخی از بیماریهای قلبی نباید مورد استفاده قرار گیرد.

صور داروئي

گرد برگ

دم کرده

خيسانده

شربت و عصاره الكلبي

شراب ديژيتال و كمپوزه

که در هر يك ميزان مصرف بسته به سن بیمار متفاوت است .

● مسمومیت

اگر به مقادیر کم ولی به طور مداوم مورد استفاده قرار بگیرد یا اگر به صورت بی رویه مصرف شود، عدم تحمل خاصی به وجود می آورد که به صورت سه نوع اختلال : قلبی، معده ای – روده ای و عصبی ظاهر می شود.

مقادیر سمی دیژیتال به تناسب محل رویش گیاه ، شرایط زمین و برخی عوامل ناشناخته تفاوت می نماید .

به طور کلی مصرف ۱۰ گرم برگ خشک یا ۴۰ گرم برگ تازه آن ممکن است برای یک انسان بالغ خطر مرگ داشته باشد.

عوارض مسمومیت با کند شدن ضربان نبض آغاز می گردد . بیمار احساس کسالت عمومی ، اضطراب و دردهای شدید در ناحیه شکم می کند . مرگ در اثر توقف قلب در حال دیاستول بطن ها و سیستول دهلیزها عارض می شود.

© Kazuo Yamasaki

با تشکر

